

**Jomfruland
nasjonalpark**

Nasjonalparkstyret

Møtedato: 26.02.21
Saksnummer:
Saksbehandler: Morten Johannessen
Dato saksframlegg: 02.02.21

Sak 2021/5: Søknad om tillatelse til tiltak 29/52 Jomfruland

Bakgrunn

I forbindelse med en befaring 05.01.21 registrerte forvalter at det i løpet av 2020 har blitt bygget det som kan oppfattes som starten på et steingjerde eller som et anlegg eller en innretning på eiendommen 29/52 på Jomfruland. Se foto første vedlegg. Det er ikke gitt tillatelse til tiltaket etter verneforskriften.

Forvalter spurte 06.01.21 grunneier og søker i denne saken Lars Richard Axelsen om tiltaket er på hans eiendom og er påbegynt av han eller i hans regi, eller om det kan være andre. Forvalter viste til gjeldende regler for gjerder etter verneforskriften.

I en samtale noen dager etter, bekreftet søker at tiltaket er på hans eiendom og at de selv er tiltakshaver. Han avviste samtidig at det er et steingjerde.

Søker skriver i brev 12.01.21 blant annet at han ikke ser på dette som et steingjerde, da det hverken har høyde eller lengde som et gjerde eller er sammenhengende. Han setter derfor et spørsmålstejn ved om det er søknadspliktig i henhold til i § 3 med et generelt forbud mot blant annet bygging av gjerder. Han opplyser at steininnretningen er satt opp som en vennlig påminnelse og er ikke et hinder for allmenheten, kun en oppfordring slik at traktor/turveien som er satt opp for dette formålet benyttes for å skåne jordet med blomster og hindre direkte innsyn til oss. Vi kan ikke se at det vil by på problem for forbipasserende som ikke går til fots å benytte veien som går få meter fra stien over vår eiendom. Dette gjelder i hovedsak de som kommer fra sør-øst, fra sør-vest eller Hovedveien er det skiltet av Nasjonalparken slik at folk går rett inn på traktor/turveien som de skal. Etter nasjonalparken ble etablert, har antall besøkende økt betraktelig og dermed de som går over jordet (vår private grunn). Vi kan ikke se at steinene som ligger der strider mot vernevedtakets formål eller er til hinder for forbipasserende som likevel ønsker å gå her. Vi har ikke mottatt noen klager av naboer eller andre på øya på denne innretningen. Som en liten påminnelse kan vi opplyse om at steininnretningen ligger på vår eiendom og innenfor 100 meter fra vår hytte.

Forvalter meldte 12.01.21 tilbake at det muligens kan reises spørsmål om det er et steingjerde, men at det uansett faller inn under begrepene anlegg eller innretning jf. § 3 i verneforskriften som ikke er tillatt uten dispensasjon.

Søker skriver så 12.01.21 blant annet at hans brev om status i forhold til verneforskriften er sjekket av jurister som har jobbet og jobber innen dette feltet, slik at det er faglig berettiget. Han skriver samtidig at han etter forespørsel fra forvalter ønsker å få saken behandlet av nasjonalparkstyret etter § 11 i verneforskriften (generelle dispensasjonsbestemmelser). Han

skriver også at det har vært tilfeller der besøkende har slått seg ned ved gjerdeporten til hans eiendom, slik at han knapt har kommet inn der. Han ønsker alle velkommen, men forventer at besøkende viser høflighet og hensyn. Han har ryddet søppel etter besøkende. Han mener at det påbegynte steingjerdet ved å guide besøkende til hvor de bør gå vil forebygge at slikt skjer.

Tiltaket er på sted merket med 1 i andre vedlegg. Stien fra Saltstein deler seg i to litt sør for den aktuelle eiendommen. De som kommer på Hovedveien sørfra og skal ned til Saltstein, og de som går motsatt veg, bruker normalt stien som er merket med 2 i vedlegget. De som kommer på Hovedveien nordfra og skal ned til Saltstein, og de som går motsatt veg, bruker gjerne stien som er merket med 3 i vedlegget. Tiltaket ligger på tvers av sti merket 3, omtrent i eiendomsgrensen, med en åpning der stien går, se første vedlegg.

Forholdet til verneforskriften og naturmangfoldloven

Etter forskrift om vern av Jomfruland nasjonalpark § 3. Vern mot inngrep i landskapet «skal ingen varig påvirkning av naturmiljø eller kulturminner skal finne sted, med mindre slik påvirkning er en forutsetning for å ivareta verneformålet. Området er vernet mot inngrep av enhver art, herunder oppføring og ombygging av varige eller midlertidige bygninger, anlegg og innretninger.» Det er videre listet opp en rekke tiltak og aktiviteter som ikke er tillatt.

Etter § 11 i verneforskriften om generelle dispensasjonsbestemmelser, kan forvaltningsmyndigheten gjøre unntak fra verneforskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig.

Forvalters vurdering

Forholdet til miljørettsprinsippene i naturmangfoldloven

§ 8 om kunnskapsgrunnlaget:

Det er generelt god kunnskap om naturverdiene langs Hovedveien på Jomfruland som denne eiendommen ligger inntil og forvalter er brukbart kjent i området. Kunnskapsgrunnlaget vurderes som tilstrekkelig, og § 9 om føre-var-prinsippet kommer ikke til anvendelse.

§ 10 om økosystemtilnærming og samlet belastning:

Det er få hytter i Jomfruland nasjonalpark. Konsekvenser av saken for mulige andre hytteeiendommer er begrenset, men saken kan, hvis den prøves rettslig, ha konsekvenser i et ikke uvesentlig omfang i andre nasjonalparker.

Konkret vurdering

Forvalter tror at mer enn halvparten av ferdseien foregår på sti merket 2 i vedlegget, men det er en god del ferdsel også på sti merket med 3, noe slitasje i beite/eng-vegetasjonen viser. Antakelig er det ferdsel mellom nordområdet og Saltstein i begge retninger. Traseen er et naturlig valg, da den er litt kortere enn sti merket 2 og går over et flatt og åpent område.

Det er sannsynlig at tiltaket har den funksjonen som er tiltenkt, ved at en del av de som i utgangspunktet ville valgt sti merket 3, oppfatter tiltaket som en markering av privat sone rundt hytteeiendommen og i stedet velger sti merket 2.

Det kunne tenkes at å samle ferdseien til en sti vil være positivt for verneverdiene ved at slitasjen i sti merket 3 blir mindre eller bortfaller. Det er imidlertid ikke registrert truede eller sårbare arter i databasen Artsobservasjoner i eller langs sti merket 3.

Vurderingen er at saken i det vesentlige dreier seg om landskaps hensyn, om allmennhetens rett til fri ferdsel og hytteeierens rett til ikke å bli sjenert i privat sone.

Når det gjelder landskapsverdi, kan tiltaket sies å ha moderat negativ virkning. Tiltaket er et fremmedelement og funksjonen ut over å ha en avvisningseffekt er uklar. Tiltaket er bygget utenfor tradisjon for bygging av steingjerder og har ikke demonstrasjonsverdi i den sammenheng.

I markslagskartet til Nibio er arealene på 29/6 sør og vest for hytteeiendommen vist som produktiv skog og derved utmark. Inne på eiendommen 29/52 der sti merket 3 går, er deler av traseen vist som produktiv skog og deler som bebyggt areal. Forvalters mener at hele arealet sør for steingjerde og nettinggjerde på 29/52 er å anse som produktiv skog og dermed utmark, da det har samme naturpreg og beitepreg. Vurderingen er at sti merket 3 ligger i utmark der det i utgangspunktet er fri ferdsel.

Et annet spørsmål er om stien ligger i hytteeierens private sone. På det nærmeste går stien ca. 12 meter fra sørlige vegg på hoved-hytta. Det er et steingjerde og busk- og trevegetasjon mellom stien og hytta, og vurderingen er at det er begrenset innsyn i sommerhalvåret når det er bladverk på vegetasjonen og mesteparten av ferdselen skjer. Sjenansen for hytteeieren av folk som går forbi til fots bør derfor være begrenset eller liten. Rettspraksis viser at allmennhetens rett til ferdsel til fots strekker seg langt. Høyesterett har avgjort flere saker i allmennhetens favør, blant annet Herfølsaken i Hvaler 2005, Furumosaken i Sandefjord 2008 og Kongsbakkesaken i Larvik 2008.

Samlet vurdering er at søknaden om dispensasjon etter § 11 bør avslås, begrunnet med hensyn til landskapsverdi og allmennhetens rett til fri ferdsel til fots i utmark. Tiltaket er gjennomført, og tiltakshaver bør pålegges retting innen en viss tidsfrist, med varsel om tvangsmulkt og direkte gjennomføring hvis fristen oversittes.

Det er også slik at friluftsloven § 13 har bestemmelser om lovlige stengsler eller forbudsskilt, der det heter at: Eier eller bruker av grunn må ikke ved stengsel eller på annen måte vanskeliggjøre ferdsel, opphold, bading eller høsting som er tillatt i denne lov, med mindre det tjener hans berettigete interesser og ikke er til utilbørlig fortrenghet for allmenhetens utøvelse av allemannsrett. Stengsel, skilt eller kunngjøring som er i strid med denne paragraf, kan kreves fjernet etter § 40.». Friluftsloven forvaltes av kommunen og Statsforvalteren.

Innstilling

Søknad om tillatelse etter verneforskriften § 11 til tiltak på eiendommen 29/52 avslås. Begrunnelsen er hensyn til landskapsverdi og allmennhetens rett til fri ferdsel til fots i utmark.

Søker pålegges med hjemmel i naturmangfoldloven § 69 å rette gjennomførte tiltak ved at det fjernes før 1. juli 2021. Med hjemmel i naturmangfoldloven §§ 73 og 71 varsles det at tvangsmulkt på 500 kroner pr. dag vil bli ilagt ved oversittelse av tidsfristen og at retting hvis fristen oversittes vil bli gjennomført av forvaltningen for nasjonalparken.

Vedtaket kan påklages til Miljødirektoratet innen 3 uker etter at dette brevet er mottatt. Klagen bør være begrunnet og skal sendes nasjonalparkforvaltningen.

Behandling

Styret erklærte Viggo Nicolaysen inhabil i saken og Erling Krogh trådte inn i hans sted.

Erling Krogh og Torstein Kiil fremmet forslag om at varsel om tvangsmulkt og gjennomføring av forvaltningen ved oversittelse tas ut, og at tidsfristen for pålegg om fjerning settes til 01.06.21. Torstein Kiil fremmet også forslag om at landskapsvirkningen framgår av vedtaket.

Vedtaket

Søknad om tillatelse etter verneforskriften § 11 til tiltak på eiendommen 29/52 avslås. Begrunnelsen er hensyn til landskapsverdi og allmennhetens rett til fri ferdsel til fots i utmark. Tiltaket vurderes til å ha moderat negativ virkning for landskapsverdi. Det er et fremmedelement og funksjonen ut over å ha en avvisningseffekt er uklar. Tiltaket er bygget utenfor tradisjon for bygging av steingjerder og har ikke verdi i den sammenheng.

Søker pålegges med hjemmel i naturmangfoldloven § 69 å rette gjennomførte tiltak ved at det fjernes før 1. juni 2021.

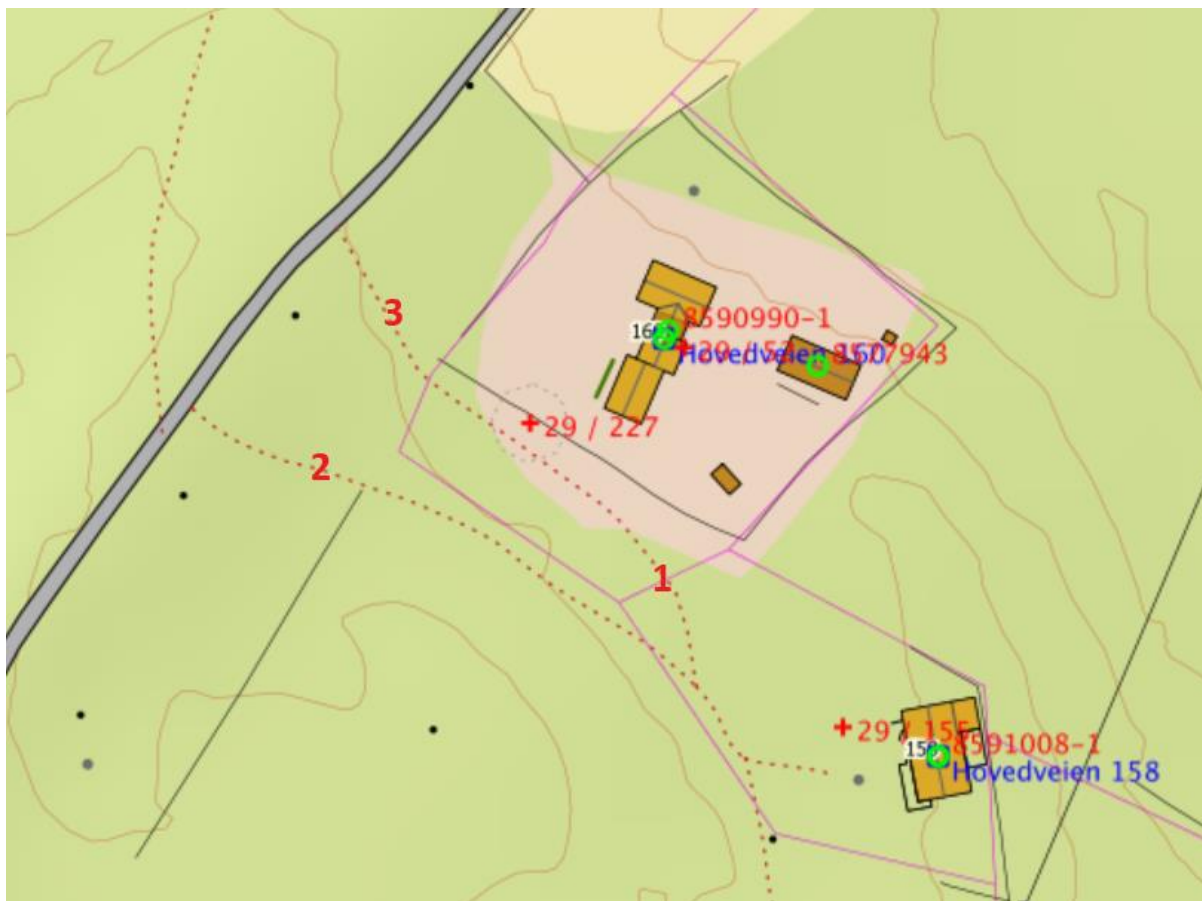
Vedtaket kan påklages til Miljødirektoratet innen 3 uker etter at dette brevet er mottatt. Klagen bør være begrunnet og skal sendes nasjonalparkforvaltningen.

Utskrift til

Lars Richard Axelsen

Foto av tiltaket 05.01.21.

Kart med markeringer det er vist til i saken.